

EFFEKTRAPPORT

2021

Foto: Diakonias samarbetsorganisation CEJIS (Centro de Estudios Jurídicos e Investigación Social), arbetar tillsammans med urfolksorganisationer i Bolivia för att bygga broar mellan generationer.

2022-07-01

INNEHÅLL

1. Introduktion	3
2. Vårt förändringsarbete	3
2.1 Diakonias fokusområden och övergripande mål	5
2.2 Humanitära insatser	6
2.3 Policy, påverkan och mobilisering.....	6
3. Resurser	7
4. Resultat under året	8
4.1 Diakonias globala arbete	8
4.2 Diakonias arbete i Sverige.....	11
5. Uppföljning av verksamheten	13
6. Lärdomar.....	14

1. Introduktion

Diakonia är en svensk biståndsorganisation (ideell förening) som arbetar för en rättvis, hållbar och jämlik värld fri från fattigdom, förtryck, orättvisa och våld. Diakonia arbetar med långsiktigt utvecklingsbistånd, humanitära insatser, mobilisering och påverkansarbete. Organisationen grundades 1966 och våra huvudmän är de kristna samfundet Svenska Alliansmissionen och Eкуmeniakyrkan. Diakonias vision, uppdrag och övergripande mål är baserade på teologisk reflektion och respekt för de universella mänskliga rättigheterna.

All verksamhet är rättighetsbaserat och utgår från våra feministiska principer. Vi samarbetar med omkring 350 lokalt och folkligt förankrade rörelser och organisationer i 25 länder i Afrika, Latinamerika, Asien och Mellanöstern. Diakonias fokusområden är mänskliga rättigheter, demokrati och jämställdhet. En viktig del i verksamheten handlar om opinionsbildning och påverkan, eftersom politiska beslut i Sverige och i övriga Europa påverkar människor som lever i fattigdom runtom i världen. Vi arbetar också för att människor i Sverige ska engagera sig och sprida kunskap om globalt utvecklingsarbete, vårt arbete i världen och våra övergripande frågor. Denna rapport avser verksamhetsåret 2021.

2. Vårt förändringsarbete

Diakonia arbetar för att förändra orättvisa strukturer och är övertygade om att den viktigaste drivkraften bakom samhällsförändring är när människor är medvetna om sina rättigheter och organiserar sig för att tillsammans utkräva dessa. Diakonia ser fattiga, utsatta och marginaliserade människor som människor som nekats sina mänskliga rättigheter och benämns därför som rättighetsbärare. Kvinnor och flickor är särskilt prioriterade i all Diakonias verksamhet och de är en central kraft när det gäller att uppnå förändring.

Diakonias förändringsteori utgör kärnan i allt vårt arbete. Den är motorn som för vårt arbete inom fokusområdena framåt mot vårt uppdrag och vision. Vi kontextualiserar och anpassar förändringsteorin till varje förändringsprocess vi engagerar oss i, och vi anpassar den när förutsättningarna och/eller vår analys förändras.

Diakonias teori om förändring består av tre byggstenar.

Vi tror att människor förändrar världen. Människor driver förändring med röst och egen kraft. Människors drivkraft och passion, i kombination med kunskap om deras rättigheter och om grundorsakerna till att dessa ej tillgodoses, är den första byggstenen i vår förändringsteori. Den andra byggstenen är att underlätta att denna drivkraft och kunskap omvandlas till effektiv kraft för att utmana orättvisa och patriarkala maktstrukturer, ohållbar tillväxt, utanförskap och ojämlikhet som leder till att människors rättigheter inte uppfylls. Vi tror att dessa paradigmen utmanas mest effektivt när människor möts, växer tillsammans och vidtar kollektiva åtgärder, vare sig det är på mer organiserade sätt eller mer informellt och spontant.

Den tredje och sista byggstenen gäller att omsätta krav till handling. Det finns en stor verktygslåda för att utöva rättigheter. De kan krävas, försvaras och uttryckas beroende på sammanhang. Detta kan ske på lokala nivå eller nationell eller internationell nivå. Gemensamt

är att den förändring vi vill uppnå behöver ske på två arenor: den formella arenan, dvs strukturer, så som institutioner och lagstiftning och sociala normer i samhället. De tre byggstenarna ses som delar av en helhet, där alla delar behövs för att förändring ska bli hållbar.

Vi har etablerade landkontor i våra verksamhetsländer och samarbetar med omkring 350 samarbetsorganisationer. Vi arbetar för att ha flexibla och långsiktiga relationer med våra samarbetsorganisationer. Relationerna bygger på gemensamma värderingar, tillit, ärlighet, delat ansvar och transparens. För att säkerställa detta har riktlinjer och ramverk utarbetats, men framförallt handlar det om att skapa en öppen och nära dialog. Tillsammans, med stöd från experter både på huvudkontor och regionala kontor, analyserar vi problem och möjligheter som människor står inför och bygger upp verksamheten. All verksamhet, oavsett om det är på nationell eller global nivå, skall bedrivas med utgångspunkt i våra feministiska principer och är rättighetsbaserat, dvs att alla mål, förändringsprocesser och resultat ska genomsyras av kvalitativt deltagande, ta och utkräva ansvar, öppenhet och insyn, jämlikhet, icke-diskriminering och kopplingar till de mänskliga rättigheterna.

Diakonia strävar efter att, i enlighet med de så kallade Istanbulprinciperna, genomföra all verksamhet så effektivt som möjligt. Det innebär bland annat att samordna regler och administrativa krav med andra givare för att underlätta för organisationer när de exempelvis söker pengar för att genomföra ett projekt. Utbytet av information med andra givare förstärker också Diakonias roll som en transparent och ansvarsfull organisation.

Förutom att arbeta med långsiktigt utvecklingsbistånd arbetar Diakonia även med humanitära insatser och är då styrt av de humanitära principerna humanitet, opartiskhet, neutralitet och oberoende. De humanitära insatserna kompletterar de långsiktiga, exempelvis när det gäller klimat och katastrofriskförebyggande arbete. Då handlar det långsiktiga arbetet om att anpassa människors levnadsvillkor och förutsättningar till klimatförändringarna.

För att förändra de stora strukturella problemen bedrivs arbetet på flera nivåer samtidigt. Vi behöver vara många som tror på mänskliga rättigheter och demokrati och ställer sig bakom den kamp som förs. Därför mobiliserar och informerar vi allmänheten om vårt arbete och de stora utmaningar världen står inför. Det är också därför vi arbetar med politisk påverkan, i Sverige och i världen. I Sverige bidrar Diakonia till förändring genom att informera, engagera, skapa opinion och påverka svensk och europeisk politik. Svensk biståndspolitik står i centrum. Arbetet inkluderar även övrig utrikes- och inrikespolitik som har bäring på fattigdom, mänskliga rättigheter och rättvisa, som till exempel biståndsfinansiering, skatteflykt, vapenexport och konfliktmineraler.

Diakonias verksamhet styrs av en global strategi samt av region- och landstrategier. Strategierna grundar sig i kontextanalyser och har identifierat viktiga förändringsprocesser och nyckelaktörer som kan bidra till förändring. Diakonia bidrar med finansiellt stöd samt stödjer organisationernas egen utveckling med bland annat tematisk rådgivning, stöd i påverkansprocesser och resursmobilisering. Samarbetet handlar även om att vara dialogpartner och att skapa synergier mellan samarbetsorganisationer.

Diakonias strävar mot och ska aktivt verka för att uppnå FN:s globala mål för hållbar utveckling genom långsiktigt utvecklingsbistånd, humanitära insatser och påverkansarbete. Agenda 2030 är ett viktigt åtagande som kräver insatser på olika nivåer och över en lång tid. Diakonias vision samt mandat att arbeta med de bakomliggande orsakerna till fattigdom och ojämlikhet skapar goda möjligheter och förutsättningar för att bidra. Diakonia har utvecklat riktlinjer för att skapa en gemensam förståelse för hur Diakonia ser och bidrar till uppfyllandet av målen i Agenda 2030.

Diakonia bidrar främst till målen 1, 2, 5, 8, 10, 13, 16 och 17

2.1 Diakonias fokusområden och övergripande mål

Diakonias fokusområden är demokrati, mänskliga rättigheter och jämställdhet. Baserat på våra erfarenheter och expertis tror vi att fokus på dessa tre sammanlänkade områden är det bästa sättet för oss att bidra till att utrota fattigdom, ojämlikhet, förtryck och våld, och att stödja människor av alla kön och åldrar att göra anspråk på makt och resurser. Allt vårt arbete ska därför vara förankrat i dessa sammanlänkade områden. Eftersom klimatförändringar, miljöförstöring och konflikter minskar förutsättningarna för att nå hållbar utveckling och ökar sårbarheten ska dessa perspektiv genomsyra allt Diakonias arbete.

Demokrati

Diakonia arbetar för ett samhälle där alla människor blir hörda och kan vara aktivt delaktiga i beslutsfattande på både nationell och lokal nivå, och där beslutsfattare respekterar mänskliga rättigheter och värnar om rättsstatsprincipen.

En sann demokrati innehåller både formella byggstenar – fria och rättvisa val, transparenta och ansvarsfulla styrningsstrukturer, fria och oberoende medier, ett oberoende rättsväsende, ett levande civilsamhälle och mycket mer – såväl som en stark demokratisk kultur som uppmuntrar och välkomnar mångfald, tolerans och olika åsikter hela tiden.

Olika länder har olika modeller för hur demokrati formaliseras, men värderingar som ansvarsskyldighet, transparens, respekt för mänskliga rättigheter, rättvis fördelning av makt och resurser, tolerans och hyllandet av mångfald är universella indikatorer på en sann demokrati.

Mänskliga rättigheter

Diakonia arbetar för att alla människor, i alla situationer och i alla delar av världen, får sina rättigheter uppfyllda, vare sig de är civila, politiska, ekonomiska, sociala eller kulturella. Sådana rättigheter skyddas genom internationella och regionala människorättsfördrag, tillsammans

med internationell humanitär rätt. Respekt för mänskliga rättigheter och internationell humanitär rätt på alla nivåer, från lokal och nationell till regional och global, är avgörande för fred och säkerhet.

Staten är huvudsakligen ansvarig för att respektera, skydda, främja och uppfylla dessa rättigheter, men alla pliktbara och makthavare, inklusive men inte begränsat till väpnade icke-statliga aktörer och den privata sektorn, har ansvar kopplat till fullgörandet av dessa rättigheter.

Jämställdhet

Diakonia arbetar för att alla människor oavsett kön, kön, sexuell läggning, uttryck eller identitet ska ha kraft, kunskap och resurser för att bidra till att forma sitt eget liv och det samhälle de lever i.

Patriarkala strukturer, normer och attityder genomsyrar alla delar av samhället. För att jämställdhet ska kunna förverkligas måste transformativ förändring ske inom många olika sfärer. Denna omvandling behövs i vårt medvetande och vår kapacitet, i människors tillgång till resurser och tjänster, i kollektiva sociala normer och i de lagar, regler och policyer som styr våra samhällen.

Ojämlighet mellan könen är en av de djupaste och mest genomgripande orättvisorna i världen, och det är en allvarlig kränkning av mänskliga rättigheter. Det hindrar människor från att vara fria, från att fatta beslut om sina egna liv och kroppar och från att bidra till sina samhällen. Därför är jämställdhet, förutom att vara ett mål i och för sig, också en förutsättning för all annan förändring som Diakonia arbetar för. Utan jämställdhet kan det inte finnas någon demokrati, mänskliga rättigheter, ekonomisk rättvisa, klimaträttvisa eller fred.

2.2 Humanitära insatser

Diakonia samarbetar med lokala partnerorganisationer för att bemöta humanitära nödsituationer när den humanitära situationen gör det svårt att fortsätta med ett långsiktigt utvecklingssamarbete. Vårt mervärde är att våra partners och vi är närvarande före, under och efter en kris. Detta arbetssätt garanterar både snabbhet och lokal förankring samt innebär att vi kan dela specifik expertis och använda befintliga lokala resurser och strukturer för att säkerställa ett integrerat tillvägagångssätt för räddningsinsatser, med katastrofriskminskning, hjälp och återhämtning kopplat till långsiktig utveckling. Diakonias humanitära arbete styrs av de humanitära principerna humanitet, opartiskhet, neutralitet och oberoende.

2.3 Policy, påverkan och mobilisering

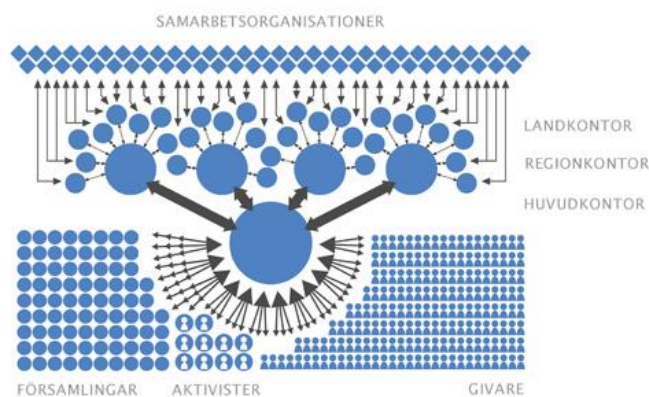
I linje med vår förändringsteori är mobilisering och påverkansarbete kärnan i de flesta av våra partnerorganisationers strategier över hela världen, vilket också är fallet för Diakonia som en egen aktör i Sverige. Med särskilt fokus på vår bas av församlingar och aktivistgrupper, bjuder vi in människor att delta i den globala kampen för en rättvis, jämlik och hållbar värld. Det gör vi genom att öka medvetenheten och underlätta deras mobilisering i påverkansarbete. Utifrån röster från rättighetshavare och partners formulerar Diakonia policy och bedriver påverkansarbete gentemot beslutsfattare, givare, privat sektor samt offentliga och andra

inflytelserika aktörer. Enskilda människors eller församlingars gåva är också ett uttryck för engagemang.

3. Resurser

Diakonias arbete finansieras till stor del av avtal med myndigheter, som exempelvis Sida, svenska och andra länders ambassader och EU, och med aktörer, som exempelvis Radiohjälp och Svenska Postkod Lotteriet. Diakonias totala verksamhetskostnader uppgick till 422 MSEK för 2021.

Organisationen hade under 2021 276 anställda. Majoriteten av dem, 222 personer, var anställda i verksamhetsländerna, 54 personer på huvudkontoret i Stockholm och 8 personer var anställda med svenskt utlandsavtal och placerade på regionkontoren. Diakonia har specialutbildad personal inom bland annat tematiska områden, metodutveckling, resursmobilisering, ekonomi och administration, kommunikation, insamling och påverkansarbete. Diakonia har lokala närvaro med anställda på land- och regionkontor med en gedigen kunskap om de länder och de sammanhang som verksamheten bedrivs i. Under 2021 arbetade också cirka 300 personer ideellt som ombud och ambassadörer för Diakonia i Sverige. Utöver det har många människor engagerat sig ideellt i kampanjer och liknande för Diakonias räkning. Som givare bistår Diakonia också samarbetsorganisationerna med dels finansiellt stöd för deras verksamheter och dels stöd för att utveckla organisationens egen kapacitet. Lokalt ägandeskap är en förutsättning för hållbarhet i all verksamhet. Diakonia är en lärande organisation med god kapacitet att utveckla och anpassa verksamheten till den snabbt föränderliga omgivning som organisationen verkar i.

Diakonia är medlem i Giva Sverige, Svenska postkodföreningen och det globala nätverket ACT Alliance. Vi deltar i flera olika grupper kopplade till ACT, såsom ACT EU, ACT Europa, Stygruppen för ACT medlemmar (E8) och ACT Nordic. Vi deltar också i lokala ACT-forum i flera av våra samarbetsländer. Vi deltar aktivt i flera av Concord Sveriges arbetsgrupper. Vi representerades i flera styrelser, bland andra Concord Sverige, European network for Central Africa, EU-LAT Network för Latinamerika, Swedwatch, Världens Barn samt Radiohjälp. Vi är medlemmar i svenska samarbeten som Fair Finance Guide Sweden, Mänskliga Rättighetsdagarna, Ekumeniska följeslagarprogrammet i Palestina och Israel och Europeiska civilorganisationsnätverket för företagsansvarsfrågor i Sverige. Vi finns också i Network for Transitional Justice, Colombiagruppen, Säkerhetsforum och Strategiska partnerorganisationers olika nätverk. På europeisk nivå deltar vi bland annat i Concord Europa, Eurodad, OIDAHCÖ för Colombia och Zimbabwe Europe Network. För det humanitära arbetet är vi medlemmar av Core

Humanitarian Standard, Charter for Change, Svenska Humanitära Nätverket – SNHA och Resiliensnätverket. Vi är även medlemmar i Global network for Disaster Risk.

4. Resultat under året

Diakonia har tillsammans med omkring 350 samarbetsorganisationer bidragit till förändring, både för enskilda individer, men också för grupper av människor. Nedan presenterar vi ett urval av resultat som har uppnåtts under 2021.

4.1 Diakonias globala arbete

Vårt arbete genomfördes i svåra kontexter. 2021 präglades av Covid 19-pandemin, som har påverkat allt. Nedstängningar och reserestriktioner har tvingat oss att arbeta på ett annat sätt, med färre möjligheter att träffa våra partners och rättighetsbärare. Den extrema fattigdomen i världen har ökat som en följd av pandemin. Dessutom befinner sig demokratin i en global tillbakagång, vilket gör att civilsamhällets utrymme krymper. Samarbetsorganisationer och rättighetsbärares kreativitet för att fortsätta arbetet under dessa omständigheter är beundransvärd.

- ✓ I Honduras genomfördes presidentval i november. Risken för angrepp på pressfriheten och spridning av felaktig information var stor. Diakonias samarbetsorganisation C-LIBRE arbetade för att säkerställa pressfrihet före, under och efter valet. Genom ett nätverk av över 60 journalister i olika områden övervakades kränkningar av press- och yttrandefrihet i landet. Det resulterade sedan i en rapport, där omkring 30 olika fall blivit registrerade. Det handlade om journalister som blivit förhindrade att utföra sitt arbete, övergrepp, hot och våld mot journalister.
- ✓ Klimatförändringar och global pandemi har gjort att många småskaliga bönder i Myanmar förlorat sina inkomster. Vår samarbetsorganisation Myanmar Baptist Convention (MBC) har bedrivit utbildningar i ledarskap och i hållbara och ekologiska odlingsmetoder. För att fler kvinnor ska kunna starta och driva sin egen verksamhet, har de erbjudit mikrolån. Med sina nya kunskaper och försörjning har de sedan kunnat starta egna lokala utvecklingsfonder, dit andra kvinnor kan vända sig för ekonomiskt stöd och utbildning.
- ✓ På Atlantkusten i Nicaragua var bristen på livsmedel akut efter ett år av pandemi. Diakonia har stöttat samarbetsorganisation AMICA och delat ut odlingskit, med frön och trädgårdsverktyg, till kvinnorna. Detta ledde till att de kunde försörja sig själva igen, och de kunde också bygga upp en kollektiv bank med frön, så att ännu fler kvinnor kunde ta del av projektet.
- ✓ I Egypten är konservativa normer och traditioner djupt rotade. Kairo anses vara en av världens farligaste städer för kvinnor, och problem med sexuella trakasserier är utbrett. Tillsammans med feministiska organisationer har våra samarbetsorganisationer gett juridiskt stöd till kvinnor utsatta för sexuella trakasserier, våldtäkt eller könsbaserat våld. Under ännu ett år av pandemi, med hårda restriktioner och isolering som följd, har arbetet varit särskilt viktigt.

- ✓ Ungdomars deltagande i politik och beslutsfattande är avgörande för demokratis framtid. I Zimbabwe har våra samarbetsorganisationer drivit projekt för att engagera och utbilda unga människor. I lokala grupper har utbildningar genomförts i frågor som rör ungdomar – som sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, könsbaserat våld och demokratiska processer. Grupperna har blivit starka förändringsaktörer, som sätter press på beslutsfattare och synliggör viktiga rättighetsfrågor.
- ✓ ”Disability Rights Program”, som Diakonia startade i Palestina för trettio år sedan, har gjort skillnad. Tack vare programmet och våra samarbetsorganisationer har Palestina nu en nationell strategi för personer med funktionsvariationer, skolorna har nationella riktlinjer för en inkluderande utbildning, och det finns numera en lag som skyddar rättigheterna för människor med funktionsvariationer. Sedan programmet startade är det fler människor med funktionsvariationer som är med i lokalt beslutsfattande. Programmet har ökat respekten för mänskliga rättigheter, bidragit till en mer demokratisk kultur och förändrat livet för de tiotusentals människor som deltagit.
- ✓ Barnäktenskap och tidiga graviditeter är ett stort problem i Moçambique. Fattigdom, låg utbildningsnivå och kulturella traditioner leder till att nära hälften av alla flickor gifts bort innan de fyllt 18. Därför stöttar Diakonia samarbetsorganisationer som arbetar med att sprida kunskap och medvetenhet om kvinnors och flickors rättigheter. Genom klubbar i skolorna träffas ungdomar och lär sig mer om frågor som barnäktenskap, sexuella trakasserier och könsbaserat våld. De får både ökad medvetna om sina rättigheter, och får praktisk information om vart de kan vända sig för att få vård och rådgivning. Tillsammans med vår samarbetsorganisation NANA kunde vi ställa om klubbarnas verksamhet i samband med pandemin. För att kunna fortsätta nå ut till ungdomar, startades ett radioprogram. Ungdomarna som var med i projektet fick utbildning i tekniker och verktyg för radioproduktion. Både ungdomar och vuxna från olika delar av provinsen har tagit del av sändningarna, och man räknar med att omkring 20 tonårsgraviditeter kunde stoppas under 2021, tack vare programmet.
- ✓ I Kongo-Kinshasa har företags utnyttjande av naturresurser lett till att lokalbefolkningen drivits bort från sin mark. Diakonias samarbetsorganisationer startade lokala grupper som gjorde människor medvetna om sina rättigheter, och såg till att marken återlämnades till samhället. Eftersom jordbruk är den största inkomstkällan i området, innebär förlorad mark förlorade inkomster, och fattigdomen har ökat. Diakonias samarbetsorganisationer inrättade lokala kommittéer för att skydda de små samhällenas intressen. Kommittéerna består av representanter för myndigheter, företag, religiösa ledare, civilsamhälle och för de lokala samhällena. Syftet är att undersöka och klara ut de återkommande konflikterna, skapa dialog och hitta lösningar, utan att det tas till domstol. Resultatet blev att 543 hektar land gavs tillbaka från företag till 34 olika lokala samhällen. Och pengar som annars skulle betalats för rättegångar och domstolsprocesser, kunde i stället investeras i skolor, sjukvård och mat.

- ✓ För tionde året i rad delade Diakonia, tillsammans med ACT Svenska Kyrkan, ut pris till försvar för mänskliga rättigheter i Colombia. 2021 har varit ett år av kris i Colombia. De enorma protesterna som togs till gatorna i april och maj, bemöttes med övervåld från militären. Samtidigt har pandemin ökat fattigdomen och ojämlikheten i landet, och avsaknaden av ett fungerande rättssystem har blivit alltmer tydligt. Flera av pristagarna påpekade vikten av att internationella organisationer och aktörer synliggör människorättsförsvarens situation och legitimerar deras arbete.
- ✓ I Bangladeshs bergsområden, där byarna är avskides belägna och kommunikationer till städer nästintill obefintliga, driver Diakonias samarbetsorganisationer ett projekt för att stärka kvinnors rättigheter till reproduktiv hälsa. Under 2021 när Bangladesh inledde sin nationella kampanj för vaccinering mot covid-19, ställdes Diakonias projekt om till att sprida kunskap om och främja vaccinering. Låg läskunnighet gör att det är svårare att ta till sig information. Tack vare projektet har vaccineringsgraden gått upp till 70 procent och lett till att fler kvinnor får vård under graviditet och förlossning.
- ✓ I Bolivia arbetar Diakonias samarbetsorganisation CEJIS (Centro de Estudios Jurídicos e Investigación Social) för att stärka urfolkens rättigheter, juridiskt och socialt. Målet är ökat inflytande för de allra mest utsatta i samhället, ett större deltagande i demokratin och en kulturell mångfald. Under 2021 startades ett nytt projekt med grupper som träffas över generationsgränser, för att bygga broar mellan äldre generationen bland urfolken och dess erfarenheter och historia och den yngre generationen. Kampen som fördes under 1990-talet, då urfolken började ta en mer aktiv roll i politiska processer, ledde till att konstitutionen till slut erkände urfolkens rättigheter. Men den historien finns sällan med i skolböckerna, och många lärdomar riskerar att gå förlorade. I grupperna delar deltagarna med sig av erfarenheter och tankar, som kringar att vara kvinna och urfolk. Det har visat sig vara värdefulla möten för den fortsatta kampen för urfolkens rättigheter.
- ✓ Tiaty-området i Kenya är ett torrt område, som drabbats hårt av både torka och översvämningar de senaste åren. På grund av det svåra klimatet har människorna som lever här länge varit beroende av nödhjälp i form av livsmedel. Här startade Diakonias samarbetsorganisation 2016 ett femårigt projekt för att göra samhället mer motståndskraftigt mot klimatförändringarna, och för att människorna ska kunna försörja sig själva. Tillsammans med våra samarbetspartners har vi stöttat invånarna i att utforska nya metoder för att säkra tillgången till mat. Målet var att göra människorna självförsörjande och att kunna bryta beroendet av nödhjälp. Bland annat har utbildningar i odlingstekniker som är anpassade för ett föränderligt klimat och hållbar vattenhållning hållits. När projektet avslutades 2021 har 1 565 hushåll kunnat ställa om. 10 000 människor har nu en stabilare vattenförsörjning och odlar mat som de kan leva på. Fler kvinnor har kunnat ta makten över sin försörjning, och tack vare projektet har många kvinnoledda grönsaksmarknader startats i området. Det nya inkomsterna ger en möjlighet att betala för utbildning eller sjukvård, som förut inte fanns. Men framför allt kan människorna som deltagit i projektet nu leva ett värdigt liv, utan att vara beroende av nödhjälp.

- ✓ Krig och konflikter drabbar den civila befolkningen hårdast. När bomberna föll över Gaza 2021 förvärrade det en redan akut humanitär situation. Diakonia och samarbetsorganisationerna fanns på plats i området sedan innan. När bostadshus föll i spillror och människor förlorade familjemedlemmar, ställde vi om arbetet till akut hjälp och återuppbyggnad. Vi delade ut matpaket, kläder och hygienkit. Men vi kunde också trappa upp vårt arbete med barnen som lever mitt i konflikten. På centren fick de trygga platser där de kunde bearbeta trauman. I stödpaketet som delades ut till barnen ingick sagoböcker, papper, färgpennor och ritböcker.
- ✓ "International Humanitarian Law Centre" är Diakonias globala program för att öka respekten för folkrätten. Genom lokala center för internationell humanitär rätt arbetar vi för människor i konfliktområden. Under 2021 stärkte IHL-centret sin position som ett ledande juridiskt centrum för expertis inom den humanitära sektorn. Centret har stöttat länder som Mozambique och Myanmar, och tagit fram analyser och råd om aktuella internationella ämnen, såsom covid-19 och ockupation, sanktioner i Syrien och Afghanistan, samt om den förvärrade krisen i Sahel. Under året har centret samarbetat med tjänstemän i den humanitära sektorn, aktörer från olika delar av civilsamhället, FN:s utredningskommission, media och ett flertal akademiska säten.

4.2 Diakonias arbete i Sverige

Syftet med arbete i Sverige är att sprida kunskap om globala utmaningar och det utvecklingsarbete Diakonia bedriver, skapa engagemang och påverka makthavare. Vi arbetar för att öka stödet för Diakonia, till exempel genom att engagera människor i kampanjer. Diakonia arbetar också med brett påverkansarbete för att svenska politiker och svensk politik ska utgå från fattiga människors perspektiv och inkludera ett rättighetsperspektiv.

- ✓ Ett av årets viktigaste resultat från vårt påverkansarbete är en framgångsrik kampanj som ledde till förändring. EU-kommissionen kom i mars med ett direktiv till medlemsländerna om att införa en Human Rights Due Diligence-lagstiftning. Det innebär att internationella företag enligt lag tvingas utvärdera sin verksamhet och vidta åtgärder för att förhindra negativ påverkan på mänskliga rättigheter.
- ✓ I september startade vi vår insamling till den nationella kampanjen Världens Barn. I år fick vi hjälp av tv-profilen Stephan Wilson, som cyklade en egen variant av Vätternrundan för att samla in pengar tillsammans med oss. Under den 315 kilometer långa vägen mötte han ett stort gäng engagerade församlingar, som startat egna insamlingar till Diakonia och Världens Barn. Pengarna som samlades in gick bland annat till vårt barnrättsprojekt i Libanon, som arbetar för att barn i flyktingläger ska få trygga platser mitt i utsattheten.
- ✓ Rättvisa skatter är en viktig fråga i vårt påverkansarbete, därför har vi länge drivit frågan om så kallad land-för-land-rapportering. Det innebär att multinationella företag öppet bör redovisa sina vinster och skatter i varje land där de är verksamma. I juni nådde vi framgångar för vårt arbete, när EU:s medlemsländer enades om ett nytt regelverk enligt

denna princip. Medan Sverige röstade emot direktivet, var en majoritet av EU-länderna för. Diakonia har inte kunnat ändra Sveriges offentliga inställning, men vi har skapat debatt, engagemang och kunskap kring frågan i riksdagen. Vi har också kunnat pressa regeringen att försvara och förklara sin hållning offentligt och i media. Efter påtryckningar från motståndare mot regelverket, bland annat Sverige, infördes begränsningar som urvattnade kraven på företag. Men det nya regelverket ska ändå ses som ett viktigt, om än litet, steg i rätt riktning.

- ✓ Under 2021 lanserade vi ett nytt koncept för att prata med barn om rättvisa, tro och framtiden. Barnens tankesmedja Challenge består av ett antal utmaningar som passar barn i åldrarna 8-12 år. Utmaningarna uppmuntrar barn och ledare till samtal, samtidigt dom de får tänka till och tävla. Syftet är att öka kunskapen om och engagemanget för mänskliga rättigheter och Agenda 2030. Därför har varje utmaning en tydlig koppling till ett av de hållbara målen, och till Diakonias arbete. Sedan lanseringen i maj har 30 olika föreningar genomfört utmaningar, och omkring 300 barn har deltagit! Barnens tankesmedja Challenge har tagits fram tillsammans med våra huvudmäns ungdomsorganisationer, Equmenia och Svenska Alliansmissionens Ungdom.
- ✓ Temat för årets upplaga av Musikhjälpen var *En värld utan barnarbete*. Musikhjälpens reporter Tina Merhafzoon reste till Libanon för att rapportera från Diakonias barnrättsprojekt. På plats fick hon möta personal från Diakonias kontor och intervjua flera av de barn som deltar i projektet. I flyktinglägren i Libanon lever tusentals barn under fruktansvärda förhållanden. Få har möjlighet att gå i skolan, och många tvingas istället arbeta. På barnrättsprojektets center får de grundläggande skolkunskaper, möjlighet att träffa en psykolog och lära sig om sina rättigheter.
- ✓ Inför riksdagsvalet i Sverige 2022 finns det en risk att vi får ett politiskt block av partier som vill göra stora nedskärningar i biståndet. I oktober lanserade vi därför kampanjen **En procent för världen**, som ville visa på de negativa konsekvenserna av ett minskat bistånd. Idag ger Sverige en procent av bruttonationalinkomsten (BNI) i bistånd. Genom vår kampanj ville vi öka kunskapen om bistånd hos allmänheten, och höja engagemanget för att behålla nivån på en procent. 276 000 personer nåddes av kampanjen i sociala medier, och 19 200 personer gick in och gjorde quizet om läget i världen.
- ✓ Diakonia är experter på biståndsfrågor. För att öka engagemanget för våra frågor och nå ut till fler, lanserade vi i februari vår podd **Angeläget**. I den tar vi upp aktuella och viktiga teman som rör bistånd och utveckling, i form av intervjuer, krönikor och reflektioner. Vi anger läget som det ser ut idag och pekar på hur vi kan förändra orättvisorna i världen. Under året släpptes sex avsnitt av podden, som lyssnades på av 800 personer. Avsnitten har bland annat handlat om skatteflykt, att förebygga katastrofer och om människor som lever på flykt.

5. Uppföljning av verksamheten

Diakonias förändringsteori ligger som grund, och vi tillämpar mål- och resultatstyrning samt adaptiv förvaltning när det är relevant. Syftet är att maximera prestationer genom att kontinuerligt lära av framgång såväl som misslyckanden och göra anpassningar baserat på lärdomarna. Vi använder olika metoder, beroende på till exempel givarkrav, typer av samarbetsorganisation och finansieringsform (projekt- eller kärnstöd), som till exempel förändringsteori, *outcome mapping*, *outcome harvesting* och *Logical Framework Approach (LFA)*.

Strategierna följs upp årligen, med fokus på förändringsprocesser, resultat och lärdomar. En global sammanställning av resultat visar på den breda och mångfacetterade verksamhet som vi bedriver. Att på ett strukturerat vis analysera den egna rollen och Diakonias agerande i relation till biståndseffektivitet har lett till viktiga lärdomar som används för att utveckla organisationen. Uppföljning av det långsiktiga utvecklingsarbetet och de humanitära insatserna sker i hög utsträckning i fält. Anställda på land- och regionkontor följer kontinuerligt samarbetsorganisationernas verksamhet för att säkerställa att resurserna används korrekt och att de uppfyller planerade mål. Fältbesök är en viktig komponent för att säkerställa god kvalitet i verksamhet och relation med rättighetsbärare.

Diakonia utvecklar kontinuerligt system och rutiner för internkontroll som genomförs på olika nivåer i organisationen av anställda, ledning och styrelsen. Syftet med internkontrollen är att försäkra att all verksamhet håller hög kvalitet och är kostnadseffektiv, att all rapportering är väl grundad och tillförlitlig samt att de följer relevanta lagar och regler. Alla rapporter, såväl den globala årsrapporten som lokala rapporter och redovisningar, granskas också av externa auktoriserade revisorer.

Riskanalys och riskhantering tillämpas från landkontorsnivå till styrelsenivå och syftar till att stärka organisationens kapacitet att analysera, förebygga och följa upp på risker. Core Humanitarian Standard (CHS) och Diakonia har startat processen att certifiera arbetet gentemot CHS. Arbetet med kvalitet och ansvarstagande samt riskhantering innebär att system och rutiner för att förhindra maktmissbruk och korruption stärkts ytterligare.

Diakonia har utvecklat ett system för klagomål, en så kallad "Complaints and Response Mechanism". Systemet möjliggör för anställda, samarbetsorganisationer, rättighetsbärare och allmänheten att uppmärksamma Diakonias ledning på eventuella felaktigheter i verksamheten och/eller att personal bryter mot Diakonias uppförandekod. Vi har också ett utvecklat system för att följa upp oegentligheter som de olika systemen fångar upp, både för att reda ut det enskilda fallet och för att fånga upp lärande, som kan bidra till att stärka det förebyggande arbetet ytterligare.

Diakonia har riktlinjer för det egna påverkansarbetet som utgår från förändringsteori. Målet med riktlinjerna är att stärka kvalitet och koherens i påverkansarbetet genom att förtydliga metoder och struktur. En checklista för att stärka jämställdhetsintegrering i påverkansarbetet utgör ett viktigt stöd i planering och uppföljning av insatserna.

Diakonia utarbetar årligen en hållbarhetsrapport i enlighet med den nya lagstiftningen som grundar sig i ett EU-direktiv. Rapporten bygger på en väsentlighetsanalys och belyser de viktigaste områdena från samarbetsorganisationers, rättighetsbärares och andra relevanta aktörers perspektiv samt att dessa inkluderas i Diakonias strategiska hållbarhetsarbete. Rapporten utgör en viktig grund för att fortsätta utveckla arbetet för miljö-, ekonomiskt- och socialt ansvarstagande.

De globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030 utgör en av parametrarna i den holistiska analysen av genomförandet av landstrategierna.

6. Lärdomar

Lärande är en viktig del av vår uppföljning av resultat. Att veta vad som fungerade eller vad som inte fungerade - och varför, är grunden för allt lärande. Lärande sker i vårt dagliga arbete och under hela implementeringen av insatsen. Lärdomarna inkluderas i rapporter, ansökningar, utvärderingar, studier och revisioner. Dessutom skapar alla *team*-utrymmen för lärande och reflektioner genom regelbundna lärotillfällen, där viktiga områden analytiskt diskuteras med syfte att stärka Diakonias arbete.

Diakonia har dragit flera viktiga lärdomar under året som gått. Vårt arbete för mänskliga rättigheter, demokrati och jämställdhet är viktigare än någonsin. Vi har en ny global strategi samt landstrategier som styr vårt arbete. Vi arbetar utifrån feministiska principer, eftersom vi vet att flickor, kvinnor och hbtqi-personer drabbas extra hårt av fattigdom, orättvisor och förtryck. Men framför allt eftersom det är de feministiska och kvinnorrättsorganisationerna som driver samhällen framåt mot mer jämställdhet. Vi har anpassat programmen när situationen så krävt, bland annat på grund av den politiska situationen i landet eller spridningen av Covid-19. Vi har sett att våra interna rutiner måste anpassas så att vi kan vara mer flexibla. För att kunna verka i föränderliga kontexter, behöver vi snabbt kunna ställa om programmen. Vi behöver bli ännu bättre på att förebygga risker och motverka korruption. Vi behöver ha väl grundade säkerhetsrutiner, för vår egen personal och för våra samarbetsorganisationer. Under pandemin har vi lärt oss att arbeta och följa upp vår verksamhet digitalt. De positiva erfarenheterna behöver vi ta med oss och arbeta vidare med. På så vis kan vi minska resandet och ta ansvar för vårt avtryck på miljön.

Lärdomar vad gäller att integrera konfliktperspektiv i all verksamhet visar att de framsteg som observerats under 2021 är tydligt kopplade till lärdomar som dragits under den föregående programperioden 2016–2020. Till exempel har klagorörelsen av att Diakonias syn på konflikter, som lägger lika stor vikt vid direkt och strukturellt våld, stärkt integrationen av konfliktperspektiv i kontext- och programanalys. En positiv utveckling är också hur vissa landprogram har utarbetat integrerad analys, där man uttryckligen hänvisar till kopplingar mellan våldsamma konflikter och ojämlikhet mellan könen och miljörisker.

Under 2021 tog Diakonia framsteg i arbetet med att integrera miljö och klimaträttvisa i all verksamhet genom att anlita en global rådgivare om miljö och klimatförändringar, genomföra en miljöbasstudie för att vägleda vårt arbete och utveckla ett miljöledningssystem och en handlingsplan.